

Slimību profilakses un kontroles centrs

Duntes iela 22, K-5, Rīga, LV-1005, tālr. 67501590, fakss 67501591, e-pasts pasts@spkc.gov.lv

SPKC par respiratoru lietošanu

Atbildot uz Jūsu vēstuli, Slimību profilakses un kontroles centrs sniedz viedokli par individuālo aizsardzības līdzekļu (respiratoru) lietošanu veselības aprūpes personām Covid-19 infekcijas transmisijas ierobežošanai.

Pasaules Veselības organizācija neiesaka lietot maskas/respiratorus ar izelpas vārstiem Covid-19 izplatīšanās ierobežošanas nolūkā, jo tie nenodrošina lietotāja izelpotā gaisa filtrēšanas funkciju. Vārsts atveras izelpas laikā, atvieglojot elpošanu un samazinot mitrumu, bet gadījumā, ja lietotājs ir infekciозs, pastāv iespēja inficēt citus, jo caur vārsta atveri mikroorganismi, ieskaitot SARS-CoV-2, var izplatīties un kontaminēt apkārtējo vidi. Tas padara respiratoru ar vārstu nepiemērotu Covid-19 infekcijas izplatīšanas novēršanai, kad ir svarīgi nodrošināt infekcijas avota kontroli¹.

Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs ziņojumā par infekcijas kontroles pasākumiem ārstniecības iestādēs² rekomendē lietot respiratoru (*filtering face piece* (FFP2 vai FFP3) ārstniecības personām elpceļu aizsardzībai, aprūpējot pacientu ar apstiprinātu vai iespējamo Covid-19 infekciju, īpaši aerosolu veidojošu procedūru laikā. Pārējos gadījumos veselības un sociālās aprūpes darbiniekiem, pacientiem, klientiem infekcijas izplatības mazināšanai tiek rekomendēta medicīniskā (ķirurģiskā) sejas maska.

Respirators, kas ir aprīkots ar izelpas vārstu bez filtra, neaizkavē lietotāja izelpoto elpceļu sekrētu pilienu izdalīšanos vidē un tādēļ nenovērš gaisa kontamināciju un neaizsargā apkārtējos cilvēkus no infekcijas, ja respiratora lietotājs ir inficēts.

Atsevišķās valstīs, piemēram, Amerikas Savienoto Valstu Slimību kontroles centrs respiratora ar vārstu lietotājiem iesaka izelpas vārstu pārklāt ar medicīnisko / ķirurģisko masku, lai nodrošinātu izelpas gaisa filtrāciju³.

Slimību profilakses un kontroles centra skatījumā respirators ar izelpas vārstu var būt izmantots gadījumos, kad nepastāv citu cilvēku inficēšanās risks, piemēram, aprūpējot pacientu ar apstiprinātu Covid-19 infekciju, strādājot ar infekciozo materiālu laboratorijā, kontaktējoties personām (veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēji, pacienti), kuras lieto respiratoru ar vārstu. Citos gadījumos, lai maksimāli aizsargātu gan respiratora valkātāju, gan apkārtējos, būtu jālieto respirators FFP2 vai FFP3 **bez vārsta**.

Lietojot respiratoru ar vārstu jāievēro ražotāja sniegtās rekomendācijas. Pirms lietošanas svarīgi pārliecināties, ka respiratora izmērs ir piemērots valkātāja sejai, cieši pieguļ, kas neļauj gaisam brīvi cirkulēt. Šajos gadījumos, lai mazinātu iekšelpas gaisa kontamināciju, ieteicama biežāka telpu vēdināšana.

Vēršam uzmanību, ka pašreiz nav pierādījumu, ka vakcinācija izslēdz vakcinētās personas inficēšanos un infekcijas nodošanu citai personai, tāpat kā pārslimotā infekcija

¹ <https://www.who.int/news-room/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19-masks#:~:text=Masks%20with%20vents%20or%20exhalation,to%20escape%20the%20mask.>

² Infection prevention and control for COVID -19 in healthcare settings:

https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/Infection-prevention-and-control-in-healthcare-settings-COVID-19_5th_update.pdf

³ <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/hcp/respirator-use-faq.html>

neizslēdz atkārtotu inficēšanos. Tādēļ ne vakcinācija, ne pārslimotā Covid-19 infekcija neatbrīvo personu no individuālo aizsardzības līdzekļu lietošanas. Pētījumi un novērojumi šajā jomā turpinās, tāpēc ir jāseko turpmākajiem norādījumiem.